

Nr 1(74) 2019

ISSN 2544-7068

BEZPIECZNY BANK

BFG BANKOWY
FUNDUSZ
GWARANCYJNY

BEZPIECZNY BANK jest czasopismem wydawanym przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny od 1997 roku, poświęconym zagadnieniom stabilności systemu finansowego, ze szczególnym uwzględnieniem systemu bankowego.

KOMITET REDAKCYJNY

prof. Jan Szambelańczyk – redaktor naczelny
prof. Małgorzata Iwanicz-Drozdowska
prof. Ryszard Kokoszczński
prof. Monika Marcinkowska
prof. Ewa Miklaszewska
prof. Krzysztof Opolski
dr Ewa Kulińska-Sadłocha
Ewa Teleżyńska – sekretarz redakcji

RADA PROGRAMOWO-NAUKOWA

Piotr Nowak – przewodniczący
prof. Paola Bongini
prof. Santiago Carbo-Valverde
prof. Dariusz Filar
prof. Eugeniusz Gatnar
prof. Andrzej Gospodarowicz
prof. Leszek Pawłowicz
Krzysztof Pietraszkiewicz
Zdzisław Sokal
prof. Rafał Sura

Artykuły publikowane w **BEZPIECZNYM BANKU** są recenzowane.
Za publikację naukową w **BEZPIECZNYM BANKU** Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego przyznał trzynastacie punktów.
BEZPIECZNY BANK (online) ISSN 2544-7068
Wcześniejsze wydania **BEZPIECZNEGO BANKU** miały numer ISSN 1429-2939

REDAKCJA

Krystyna Kawerska

WYDAWCA

Bankowy Fundusz Gwarancyjny
ul. Ks. Ignacego Jana Skorupki 4
00-546 Warszawa

SEKRETARIAT REDAKCJI

Ewa Teleżyńska
Telefon: 22 583 08 78
e-mail: redakcja@bfg.pl

Informacje dotyczące wymogów formalnych i edytorskich dla autorów publikacji znajdują się na stronie: **www.bfg.pl**

Opracowanie komputerowe:
Dom Wydawniczy ELIPSA
ul. Inflancka 15/198, 00-189 Warszawa
tel. 22 635 03 01, e-mail: elipsa@elipsa.pl,
www.elipsa.pl

Michał Ochwat*
ORCID: 0000-0002-8907-529X

Obowiązki informacyjne w zakresie produktów ubezpieczeniowych z funduszem kapitałowym (PRIIP) – ocena regulacji i jej skutków

Streszczenie

Artykuł podejmuje niezwykle istotną dla ochrony konsumentów na rynku usług finansowych problematykę obowiązków informacyjnych w zakresie produktów ubezpieczeniowych z funduszem kapitałowym. Informacje dostarczane konsumentom ujęte są aktualnie w formie wystandaryzowanych i ujednoczonych dla całego obszaru Unii Europejskiej dokumentów zawierających kluczowe informacje. Podstawowym celem opracowania jest kompleksowa analiza ekonomiczno-prawna obowiązków informacyjnych w zakresie produktów PRIIP z uwzględnieniem regulacyjnych standardów technicznych oraz ocena ich funkcjonowania.

Słowa kluczowe: ochrona konsumentów, dokument zawierający kluczowe informacje, interwencja produktowa

JEL: D18, G22, G28

Information obligations for insurance products with a capital fund (PRIIP) – initial assessment and further perspectives

Abstract

The article presents a breakthrough for consumer protection on the financial services market the issue of information obligations in terms of in the field of insurance products with a capital fund. Information provided to consumers is presented in the form of standardized and unified key information documents for the entire European Union. In addition to the content of the documents themselves, the obligations to provide them, review and verification, the study also includes a number of competences in this area granted to supervisory authorities at the EU level as well as in individual Member States.

Key words: consumer protection, key information document, product intervention

* Doktor, adiunkt w Szkole Zarządzania Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Wstęp

W ostatnich latach w Polsce można zaobserwować proces intensyfikacji działań regulacyjnych i nadzorczych w zakresie ochrony konsumentów usług finansowych, które, podobnie jak w innych krajach, odczytywać można jako działanie wtórne, wobec zaobserwowanych licznych nadużyć na rynku usług i naruszeń praw konsumentów, sygnalizowanych m.in. przez Najwyższą Izbę Kontroli¹. Dotychczasowe kompetencje Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK), koncentrujące się głównie na publikowaniu spisu klauzul abuzywnych, uznanych przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone w stosunkach z konsumentami, okazały się niewystarczające do skali zaobserwowanych nadużyć stwierdzonych m.in. w warunkach oferowanych polis ubezpieczeniowych z UFK (ubezpieczeniowy fundusz kapitałowy), nadwyrężając zaufanie do instytucji rynku oraz sfery publicznej.

W ukształtowanym historycznie systemie nadzoru nad rynkiem finansowym w większości krajów, w tym w Polsce, aktywność organów władzy publicznej odpowiedzialnych za nadzór i regulację w sposób charakterystyczny koncentrowała się na reglamentacji i bieżących aspektach funkcjonowania instytucji finansowych, w tym ich płynności finansowej, uzupełnianych przez zadania kwalifikowane do funkcji mikroostrożnościowej. Wpisuje się to w model systemu nadzoru normatywnego, który opiera się głównie na określaniu w aktach normatywnych warunków, jakie powinien spełniać podmiot ubiegający się o zezwolenie na prowadzenie określonej działalności na rynku finansowym². W konsekwencji ingerencja w sprawy podmiotu nadzorowanego ma w tym wypadku charakter ograniczony, gdyż zabiegi regulacyjne koncentrują się głównie wokół aspektów organizacji i funkcjonowania podmiotów nadzorowanych. System ten cechuje się niewielką liczbą przepisów regulujących dziedzinę ubezpieczeń, co wpływa pozytywnie na różnorodność usług finansowych oraz ich konkurencyjność³.

Z założenia wzmacnianie celu ochrony konsumentów wymaga bardziej „inwazyjnych” instrumentów oddziaływania na sferę aktywności usługowej instytucji, jak sugerują m.in. doświadczenia w Wielkiej Brytanii, gdzie działalność w interesującym nas obszarze prowadzi od 2013 roku Financial Conduct Authority (FCA)⁴.

¹ Szerzej na ten temat: Najwyższa Izba Kontroli: *Informacja o wynikach kontroli. Funkcjonowanie systemu ochrony praw klientów podmiotów rynku finansowego*, Informacja o wynikach kontroli, Warszawa 2014, <https://www.nik.gov.pl/plik/id,6423,vp,8193.pdf> (dostęp: 27.12.2018).

² Przepisy prawne regulują zarówno strukturę, zakres oraz formy prowadzenia działalności, przy czym wnioskodawca, który spełnia określone wymogi ustawowe, powinien uzyskać zezwolenie na prowadzenie danej działalności. Po wydaniu zezwolenia organ ogranicza się jedynie do kontroli sytuacji finansowej i wyników działalności z przepisami prawa. Szerzej na ten temat: M. Szaraniec, *Nadzór nad rynkiem ubezpieczeń gospodarczych*, Kraków 2004, s. 28.

³ Por. M. Lemkowska, *Jednolity rynek ubezpieczeniowy Wspólnoty Europejskiej. Podstawowe swobody*, Toruń 2005, s. 111–112.

⁴ Podstawą prawną funkcjonowania nadzoru finansowego w Wielkiej Brytanii jest ustawa z 14.06.2000 r. o rynkach i usługach finansowych (Financial Services and Markets Act 2000), 2000 c. 8 w brzmieniu nadanym przez ustawę z 19.12.2012 r. o usługach finansowych (Financial Services Act 2012), 2012 c. 21., która weszła w życie 1.04.2013 r. Szczegółowe ramy aktualnej struktury nadzoru finansowego

Szczególną intensywność rozwoju ochrony konsumentów można było zaobserwować w dobie działań sanacyjnych po kryzysie finansowym, kiedy wprowadzono wiele rozwiązań regulacyjnych, w tym dotyczących usług finansowych, które okazały się wzorcowe dla całego rynku UE. Jako rewolucyjne można określić zmiany, które zaszły na rynku produktów inwestycyjnych Unii Europejskiej za sprawą rozporządzenia (UE) nr 600/2014⁵ (MiFIR) oraz dyrektywy MIFID II⁶. Regulacje te, oprócz wprowadzenia nowych standardów i wymogów dotyczących usług, mają na celu zwiększenie przejrzystości ich dystrybucji i ograniczenie zjawiska asymetrii informacyjnej. Działalność nadzoru finansowego, w omawianym obszarze, koncentruje się na regulowaniu i nadzorowaniu działalności instytucji w zakresie wprowadzanych produktów finansowych, w ramach tzw. interwencji produktowej⁷, polegającej najogólniej na monitorowaniu, a w szczególnych sytuacjach nakładaniu na konkretne produkty określonych zakazów lub ograniczeń.

W przypadku produktów ubezpieczeniowych na podstawie dyrektywy 2016/97 (IDD)⁸ wprowadzono proces ciągłego zarządzania i nadzoru nad produktem (*product governance*) prowadzony przez zakłady ubezpieczeń⁹. W ogólnym założeniu tego mechanizmu, produkty ubezpieczeniowe, które mają wejść na rynek, przechodzą wewnętrzny proces ewaluacji oraz walidacji w instytucji finansowej. Ma on ustalić: przeznaczenie produktu, jakie są z nim związane ryzyka oraz koszty, wysokości opłat, sposoby dystrybucji, kształt systemu rozstrzygania sporów itp.¹⁰ W tym wypadku aktywność nadzoru finansowego koncentruje się na dokonywaniu mo-

w Wielkiej Brytanii zawarte są w dokumencie: HM Treasury: *A new approach to financial regulation: blueprint for the reform*, June 2011, <https://www.gov.uk/government/consultations/a-new-approach-to-financial-regulation-the-blueprint-for-reform> (dostęp: 21.12.2018).

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 600/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniające rozporządzenie (EU) nr 648/2012, Dz. Urz. UE L 173 z 12.6.2014, s. 84, zwane dalej jako: MiFIR.

⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE, Dz. Urz. UE L 173 z 12.6.2014, s. 349, zwana dalej jako: MiFID II.

⁷ Por. J. Łańcucki, *Interwencja produktowa jako instrument ochrony konsumentów w sektorze ubezpieczeń*, [w:] *Ubezpieczenia we współczesnym świecie. Problemy i tendencje*, I. Kwiecień (red.), Wrocław 2017, s. 128–137; R.R.J.D. Ewing, *MiFID II product governance and PRIIPs in the flow transaction space*, *Capital Markets Law Journal*, vol. 13 (2), April 2018, s. 223–225; T. Becker, Ch.-J. Yoo, *Product intervention: New tasks for securities supervision*, *BaFin Journal*, Expert articles, 2 October 2015, https://www.bafin.de/SharedDocs/Veroeffentlichungen/EN/Fachartikel/2015/fa_bj_1509_produkntintervention_en.html (dostęp: 27.12.2018).

⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń, Dz. Urz. UE L 26 z 02.02.2016, s. 19.

⁹ Por. B. Mrozowska-Bartkiewicz, *Jakie zmiany dla polskiego rynku ubezpieczeń przyniesie Dyrektywa w sprawie dystrybucji ubezpieczeń?*, „Wiadomości Ubezpieczeniowe” 2/2016, s. 111–123; FCA: *Insurance Distribution Directive*, 29/11/2018, <https://www.fca.org.uk/firms/insurance-distribution-directive> (dostęp: 02.01.2019); FCA: *IDD: delivering clear, fair outcomes for consumers from the insurance sector* 04/12/2018 <https://www.fca.org.uk/firms/insurance-distribution-directive/idd-delivering-clear-fair-outcomes-consumers-insurance-sector> (dostęp: 02.01.2019).

¹⁰ Por. J. Monkiewicz, M. Monkiewicz, *Tendencje rozwoju ochrony konsumentów na rynku ubezpieczeniowym. Nowe koncepcje i rozwiązania*, *Rozprawy Ubezpieczeniowe*, zeszyt 18 (1/2015), s. 12–14.

monitoringu produktów funkcjonujących na rynku oraz w razie potrzeby stosowaniu sankcji administracyjnych za naruszenie przepisów.

Wspólnym mianownikiem dla wszystkich tych działań jest zmiana paradygmatu regulacyjno-nadzorczego na rynku finansowym, obserwowana po ostatnim kryzysie finansowym, ze szczególnym uwzględnieniem nowego podejścia do ochrony konsumentów usług finansowych w kontekście poszukiwania stabilności i bezpieczeństwa systemu finansowego. Nadano tym samym ochronie konsumentów nowy strategiczny wymiar, co w praktyce oznacza zwiększoną ingerencję sfery publicznej zarówno w warstwie regulacyjnej w postaci tworzenia nowych, ponadnarodowych, jednolitych standardów na poziomie międzynarodowym (w tym w UE), jak i działalności nadzorczej opartej na kompetencjach do ingerencji w praktyki rynkowe instytucji finansowych i ich stosunki umowne z konsumentami¹¹. Należy zauważyć, że w wyniku wprowadzenia tych nowych regulacji UE rynek usług finansowych ewoluuje w kierunku podejścia nadzorczego określanego w literaturze jako system nadzoru materialnego, w którym oprócz kontroli finansowej (rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, marginesu wypłacalności) występuje również kontrola prewencyjna (przed wprowadzeniem na rynek) samego produktu ubezpieczeniowego przykładowo w kwestiach: ogólnych i szczegółowych warunków proponowanego ubezpieczenia, wysokości składek czy stosowanych formularzy¹². Tego typu pogłębiona interwencja regulacyjno-nadzorcza wywołuje kolejny dylemat i jednocześnie potrzebę znalezienia właściwej równowagi pomiędzy zachęcaniem do innowacji produktów a właściwym poziomem ochrony konsumentów¹³.

Swoistym impulsem do przededefiniowania roli ochrony konsumentów w interesującym nas obszarze badawczym jest rozporządzenie (UE) nr 1286/2014¹⁴ wprowadzające nowe obowiązki informacyjne w zakresie detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych określanych łącznie jako PRIIP (ang. *packaged retail and insurance-based investment products*). W świetle tych regulacji niezwykle istotne wydaje się nie tylko samo przedstawienie aktualnych obowiązków informacyjnych dotyczących produktów inwestycyjnych i standardów regulacyjnych w tym zakresie, ale również próba wstępnej oceny ich wdrożenia, co zawiera ostatnia część opracowania.

¹¹ Zob. J. Monkiewicz, M. Monkiewicz, *W poszukiwaniu nowego paradygmatu ochrony konsumentów na rynkach finansowych*, [w:] *Ochrona konsumenta na polskim i międzynarodowym rynku finansowym*, Warszawa 2019, s. 33–51.

¹² Por. M. Lemkowska, *Jednolity rynek...*, *op. cit.*, s. 111.

¹³ Por. S. Jaffer, S. Knaud, N. Morris, *Failures of Regulation and Governance*, [w:] *Capital Failure. Rebuilding Trust in Financial Services*, Oxford University Press 2014, s. 119–120.

¹⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP), Dz. Urz. UE L 352 z 09.12.2014, s. 1, ze zm., zwane dalej: „rozp. nr 1286/2014”.

1. Zakres zastosowania rozporządzenia UE nr 1286/2014

Rozporządzenie (UE) nr 1286/2014 w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP) z pewnym opóźnieniem, wchodząc w życie 1 stycznia 2018 r.¹⁵ wprowadziło wymóg, aby producenci PRIIP przygotowali i publikowali dokument zawierający kluczowe informacje (ang. *Key Information Document* – KID)¹⁶. Obowiązek ten spoczywa na wszystkich instytucjach funkcjonujących w Europejskim Obszarze Gospodarczym i dotyczy produktów udostępnianych inwestorom detalicznym. W myśl art. 4, przepisy omawianego rozp. 1286/2014 mają zastosowanie do:

- 1) „detalicznych produktów zbiorowego inwestowania” (PRIIP), czyli inwestycji, w ramach której – bez względu na jej formę prawną – wysokość kwoty przypadającej do zwrotu inwestorowi indywidualnemu podlega wahanom z powodu zależności od wartości referencyjnych lub zmian wartości jednego lub większej liczby aktywów, których inwestor indywidualny bezpośrednio nie zakupił. Inwestycje te emitowane mogą być przez tzw. podmioty specjalnego przeznaczenia zajmujące się przejmowaniem ryzyka od zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji¹⁷, jak i podmioty specjalnego przeznaczenia utworzone do celów sekurytyzacji¹⁸;
- 2) „ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych”, czyli produktów zapewniających wartość w dniu zapadalności lub wartość wykupu, w przypadku gdy ta wartość w dniu zapadalności lub wartość wykupu jest całkowicie lub częściowo narażona, bezpośrednio lub pośrednio, na wahania rynków.

¹⁵ Pierwotny termin rozpoczęcia stosowania rozporządzenia 1286/2014 ustanowiono na 31 grudnia 2016 r., jednakże wskutek odrzucenia przez Parlament Europejski 14 września 2016 r. regulacyjnych standardów technicznych, określających elementy dokumentu zawierającego kluczowe informacje, Komisja Europejska 14 grudnia 2016 r. przyjęła rozporządzenie zmieniające rozporządzenie 1286/2014 odraczające termin rozpoczęcia jego stosowania na 1 stycznia 2018 r.

¹⁶ Zob. FCA: *PRIIPs disclosure: Key Information Documents*, 04/12/2018, <https://www.fca.org.uk/firms/priips-disclosure-key-information-documents> (dostęp: 02.01.2019).

¹⁷ Zgodnie z art. 13 pkt 26 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2009, s. 1, zwane dalej: Wyłącalność II, spółka celowa (podmiot specjalnego przeznaczenia) oznacza przedsiębiorstwo, mające osobowość prawną lub nie, nie będące istniejącym zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji, które przejmuje ryzyka od zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji oraz w pełni finansuje ekspozycję z tytułu takich ryzyk z wpływów z emisji dłużnej lub innego sposobu finansowania, gdzie prawa spłaty dostawców takiego długu lub sposobów finansowania są podporządkowane zobowiązaniom reasekuracyjnym takiego przedsiębiorstwa.

¹⁸ Zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. an) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi i zmiany dyrektyw 2003/41/WE i 2009/65/WE oraz rozporządzeń (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 1095/2010, Dz. Urz. UE L 174 z 1.7.2011, s. 1, „podmiot specjalnego przeznaczenia utworzony do celów sekurytyzacji” oznacza, podmiot, którego jedynym celem jest dokonywanie sekurytyzacji lub sekurytyzacji w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia Europejskiego Banku Centralnego (WE) nr 24/2009 z dnia 19 grudnia 2008 r. dotyczącego danych statystycznych w zakresie aktywów i pasywów podmiotów sekurytyzacyjnych i realizacja innych rodzajów działalności pomocnych w osiągnięciu tego celu.

W ten sposób regulacje obejmują produkty określone zbiorczo jako PRIIP, w tym wszystkie te produkty ubezpieczeniowe, które mają specyficzną cechę produktów inwestycyjnych: są narażone na ryzyko wahan kursów skutkujące możliwością utraty części zainwestowanego kapitału. Natomiast z zakresu stosowania omawianego rozporządzenia wyłączone są pozostałe produkty ubezpieczeniowe, które nie oferują możliwości inwestycyjnych, a także same lokaty, gdzie zysk uzależniony jest tylko od wysokości stóp procentowych.

Z zakresu obowiązywania omawianego rozporządzenia czasowo wyłączone są spółki zarządzające, spółki inwestycyjne oraz osoby doradzające UCITS w rozumieniu dyrektywy 2009/65/WE¹⁹, czyli przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe, których definicje spełniają w Polsce otwarte fundusze inwestycyjne. Wyłączenie to pierwotnie zaplanowane na 31 grudnia 2019 r., ma zostać istotnie przedłużone, o czym będzie jeszcze mowa w ramach oceny obowiązywania omawianych regulacji.

Obowiązki w zakresie sporządzania dokumentów spoczywają na otwartej kategorii podmiotów określanych jako „twórcy PRIIP”. Zgodnie z literą art. 4 pkt. 4 rozp. 1286/2014 zalicza się do tej grupy „każdy podmiot, który tworzy PRIIP” lub „każdy podmiot, który wprowadza zmiany do istniejącego PRIIP”. Tego typu zabieg legislacyjny pozwala objąć zakresem podmiotowym niesprecyzowaną grupę instytucji finansowych, a o objęciu szeregiem obowiązków określonych w tym rozporządzeniu decyduje sam fakt kreacji i oferowania inwestorom indywidualnym usług zaliczanych do detalicznych produktów zbiorowego inwestowania lub ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych. Tytułem przykładu można w tej grupie wymienić w szczególności: zakłady ubezpieczeń, zakłady reasekuracji, jak również instytucje zarządzające funduszami inwestycyjnymi, instytucje kredytowe lub firmy inwestycyjne.

Dokument zawierający kluczowe informacje powinien być sporządzany przez tak rozumianych „twórców” PRIIP, w każdym przypadku zanim produkt będzie oferowany inwestorom indywidualnym. W świetle art. 4 pkt 6 rozp. 1286/2014 poprzez inwestora indywidualnego należy rozumieć klienta detalicznego zarówno w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 11 dyrektywy MiFID II, jak i w rozumieniu dyrektywy w sprawie dystrybucji ubezpieczeń²⁰, w przypadku gdy nie kwalifikowałby się on jako klient branżowy, czyli nie jest klasyfikowany do kategorii klientów profesjonalnych obejmującej przede wszystkim: instytucje rynku finansowego, inwestorów instytucjonalnych oraz organy władzy publicznej szczegółowo ujęte w Załączniku II

¹⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS IV), Dz. Urz. UE L 302 z 17.11.2009, s. 32.

²⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń, Dz. Urz. UE L 26 z 02.02.2016, s. 19, która zastąpiła dyrektywę 2002/92/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie pośrednictwa ubezpieczeniowego, Dz. Urz. L 9 z 15.01.2003, s. 3.

dyrektywy MiFID II²¹. Oznacza to, że w przypadkach gdy produkt nie jest sprzedawany inwestorom indywidualnym, nie ma obowiązku sporządzania dokumentu zawierającego kluczowe informacje. Obowiązki dotyczące sporządzania dokumentu zawierającego kluczowe informacje (może być zlecane podmiotom zewnętrznym) oraz jego przeglądu mają zastosowanie jedynie w stosunku do twórcy PRIIP oraz dopóki PRIIP podlegają obrotowi na rynkach wtórnych (preambuła²² 12 do rozp. 1286/2014).

2. Dokumenty zawierające kluczowe informacje

Dokumenty zawierające kluczowe informacje (KID) muszą spełniać niezwykle surowe i precyzyjne wymogi dotyczące ich sporządzania oraz określające ich formę i treść, przy czym objętość tego dokumentu nie może przekraczać trzech stron. Sam proces dostarczania dokumentów inwestorom powinien odbywać się z „należyтым wyprzedzeniem”, zanim inwestorzy indywidualni zostaną związani jakąkolwiek umową lub ofertą dotyczącą PRIIP. Ponadto wprowadzono wiele wymogów dotyczących okresowego przeglądu i korygowania treści KID, w które to procesy zaangażowane są poszczególne organy nadzoru państw członkowskich oraz nadzór na poziomie UE.

Bezpośrednio z treści rozp. 1286/2014 (art. 5 ust. 1) wynika obowiązek sporządzenia przez „twórców PRIIP” dokumentu zawierającego kluczowe informacje zgodnie z wymogami określonymi w omawianym rozporządzeniu dla każdego z produktów z osobna, które powinny być publikowane na stronie internetowej. Natomiast każde państwo członkowskie może rozszerzyć te wymogi o obowiązek uprzedniego przekazania „właściwemu organowi” dokumentu zawierającego kluczowe informacje, w odniesieniu do PRIIP wprowadzanych do obrotu w tym państwie członkowskim (art. 5 ust. 2), co znalazło swój wyraz w procesie implementacji do prawa polskiego, o czym szerzej będzie mowa poniżej.

Proces dostarczania dokumentów inwestorom, w świetle rozporządzenia, powinien odbywać się z „należyтым wyprzedzeniem”, zanim inwestorzy indywidualni zostaną związani jakąkolwiek umową lub ofertą dotyczącą PRIIP, przy czym wymóg ten obowiązuje bez względu na miejsce lub sposób zawarcia transakcji. W przypadku gdy transakcja jest zawierana przy użyciu środków porozumiewania się na

²¹ Załącznik II do dyrektywy 2014/65/UE zawiera dwie kategorie: „klientów, których uznaje się za branżowych”, m.in. instytucje kredytowe, firmy inwestycyjne, zakłady ubezpieczeń, fundusze emerytalne oraz inni inwestorzy instytucjonalni, a także duże przedsiębiorstwa czy władze krajowe, oraz „klientów, których na życzenie można traktować, jako profesjonalnych” według stosownej procedury, m.in. organy sektora publicznego, samorządu terytorialnego oraz prywatnych inwestorów indywidualnych.

²² „Preambuła” to część tekstu znajdująca się między tytułem a częścią normatywną aktu prawnego. Zawiera umocowania, motywy i formułę prawodawczą. UE: *Wspólny przewodnik praktyczny Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji przeznaczony dla osób redagujących akty prawne Unii Europejskiej*, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg 2015, s. 24.

odległość, dokument zawierający kluczowe informacje może być przekazany natychmiast po zawarciu transakcji, o ile nie jest możliwe wcześniejsze przekazanie dokumentu zawierającego kluczowe informacje, a inwestor indywidualny wyraża na to zgodę.

Dostarczanie omawianych dokumentów dokonywane jest przez tzw. osoby doradzające w zakresie PRIIP lub je „sprzedające”, czyli pośredników oraz twórców PRIIP, w przypadku gdy twórcy PRIIP decydują się na doradzanie w zakresie PRIIP lub na jego sprzedaż bezpośrednio inwestorom indywidualnym (preambuła 26 do rozp. 1286/2014).

Forma i treść dokumentu (KID) regulowana jest w przepisach z art. 6–8 rozp. 1286/2014, przy czym wymogi dotyczące ich prezentacji zostały uregulowane szczegółowo w regulacyjnych standardach technicznych wydanych przez Komisję Europejską na podstawie upoważnienia zawartego w art. 8 ust. 5 w formie rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2017/653 z dnia 8 marca 2017 r.²³ Regulacyjne standardy techniczne, opracowane przez Wspólny Komitet Europejskich Urzędów Nadzoru²⁴, zawierają bardzo precyzyjne wytyczne określające przede wszystkim: treść każdego elementu informacji, metody prezentacji ryzyka i zysku oraz metody obliczania kosztów i wskaźników ogólnych.

Jest to jeden z przykładów zastosowania regulacyjnych standardów technicznych, czyli instrumentu harmonizacji przepisów dotyczących świadczenia usług finansowych, wprowadzających równe warunki w zakresie prowadzenia działalności przez instytucje finansowe oraz pozwalających uzyskać właściwy poziom ochrony konsumentów dla całej Unii Europejskiej²⁵. Jak można wywnioskować, opracowanie regulacyjnych standardów technicznych w materii treści omawianych dokumentów ma doprecyzować znaczenie używanych w rozp. 1286/2014 pojęć oraz zawęzić możliwości ich interpretacji, co ma istotne znaczenie w kontekście używanych w tekście prawnym terminów, które często mają charakter klauzul generalnych. Ponadto ogranicza się tym sposobem potencjalne ryzyko tworzenia niejednolitych warunków dla funkcjonowania tych samych rodzajów instytucji w różnych państwach członkowskich i zjawiska tzw. arbitrażu regulacyjnego.

²³ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/653 z dnia 8 marca 2017 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP) przez ustanowienie regulacyjnych standardów technicznych w zakresie prezentacji, treści, przeglądu i zmiany dokumentów zawierających kluczowe informacje oraz warunków spełnienia wymogu przekazania takich dokumentów Dz.U. UE L 100 z 12.04.2017, s. 1, zwane dalej w skrócie: rozp. del. 2017/653.

²⁴ Wspólny Komitet Europejskich Urzędów Nadzoru koordynuje prace trzech sektorowych organów nadzoru UE funkcjonujących na poziomie mikroostrożnościowym: Europejskiego Organu Nadzoru Bankowego (EBA), Europejskiego Organu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA) oraz Europejskiego Organu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA).

²⁵ Podstawą do ich zastosowania są przepisy z art. 10–14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1094/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (zmiany decyzji nr 716/2009/WE i uchylenia decyzji Komisji 2009/79/WE, Dz. Urz. UE L 331 z 15.12.2010), s. 48.

Informacje zawarte w KID należy traktować jako informacje przedumowne i odrębny dokument, wyraźnie oddzielony od materiałów marketingowych. Musi on być sformułowany „w sposób dokładny, rzetelny, jasny i niewprowadzający w błąd”, zawierać „kluczowe informacje” oraz „musi być spójny z wszelkimi wiążącymi dokumentami umownymi, z odpowiednimi częściami dokumentów ofertowych oraz warunkami PRIIP” (art. 6 ust. 1–2). Dalsze wytyczne wskazują m.in., że musi to być „krótki dokument napisany w zwięzły sposób, nieprzekraczający trzech stron w formacie A4 w formie po wydruku, co służy porównywalności” oraz „musi koncentrować się na kluczowych informacjach, których potrzebuje inwestor indywidualny, a także musi być jasno sformułowany oraz napisany językiem i stylem, które przekazują treść w sposób ułatwiający zrozumienie informacji, a w szczególności językiem jasnym, zwięzłym i zrozumiałym” (art. 6 ust. 4). W kontekście zapisów z preambuły (nr 14) do omawianego aktu, powinno zapewnić się, aby „twórca PRIIP używał jasnego i zrozumiałego języka, który jest dostępny dla inwestorów indywidualnych oraz, aby w opisie sposobów osiągania celów inwestycji, w tym w opisie używanych instrumentów finansowych, unikano żargonu finansowego i terminologii finansowej, które nie są od razu oczywiste dla inwestorów indywidualnych”. Tego typu sposoby prezentacji mają faktycznie skłaniać inwestora do zapoznania się z informacjami w nim zawartymi oraz w sposób pobieżny pozwalać na porównanie produktów oferowanych przez różne instytucje na rynku.

Dokument zawierający kluczowe informacje rozpoczyna się od ogólnych danych informacyjnych identyfikujących PRIIP i jego twórcę oraz zawiera uwagi skierowane do inwestorów stosownie do postanowień z art. 8 ust. 1–2 oraz ust. 3 lit. a–b. Zgodnie z art. 8 ust. 3 lit. c–i, szczegółowe informacje sformułowane są w formie pytań, które prezentowane są w ustalonej sekwencji i obejmują następujące elementy:

- a) charakter i główne cechy produktu,
- b) opis profilu ryzyka i zysku,
- c) informacja o ewentualnym objęciu systemem rekompensat lub gwarancji dla inwestorów, w przypadkach gdy powstanie strata,
- d) informacje dotyczące kosztów związanych z inwestycją,
- e) informacje dotyczące zalecanego horyzontu czasowego inwestycji oraz co do możliwości wcześniejszej wypłaty zainwestowanych środków.

Przykładowo w części zatytułowanej „Co to za produkt?” określa się charakter i główne cechy produktu, w tym m.in.:

- rodzaj PRIIP,
- jego cele i środki osiągnięcia tych celów, w szczególności, czy cele są osiągane za pomocą bezpośredniej czy pośredniej ekspozycji względem bazowych aktywów inwestycyjnych, w tym opisu instrumentów bazowych lub wartości referencyjnych, w tym specyfikacji rynków, na których dokonywane są inwestycje za pośrednictwem danego PRIIP, w tym również, w stosownych przypadkach, szczególnych celów środowiskowych lub społecznych, których osiągnięciu ma służyć produkt, a także sposobu określania zwrotu,

- opis typu inwestora indywidualnego, z myślą o którym dany PRIIP jest wprowadzany do obrotu, w szczególności, jeżeli chodzi o skłonność do poniesienia straty inwestycyjnej i horyzont inwestycyjny,
- w przypadku gdy PRIIP oferuje świadczenia ubezpieczeniowe – szczegółowych informacji na temat tych świadczeń, w tym okoliczności, które prowadzą do ich wypłaty,
- okresu, na jaki zawarty jest PRIIP, jeżeli jest znany.

Wszystkie informacje objęte obowiązkami przewidzianymi w rozp. 1286/2014, które zostały wyjaśnione i rozszerzone w regulacyjnych standardach technicznych zawartych w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2017/653, prezentowane są przez twórców PRIIP według wzoru dokumentu zawierającego kluczowe informacje, określonego w załączniku I do regulacyjnych standardów technicznych. Obok wzoru (zaprezentowanego w załączniku I do niniejszego opracowania) oraz wymogów jego wypełniania, rozp. del. 2017/653 zawiera w szczególności: format do prezentacji ogólnego wskaźnika ryzyka (załącznik II do niniejszego opracowania) wraz z regułami tworzenia opisowego wyjaśnienia oraz metodyką pomiaru ryzyka rynkowego (MRM) i metodyką oceny ryzyka kredytowego. Ponadto obejmuje zasady prezentacji scenariuszy dotyczących wyników (cztery) i pokazujące zakres możliwego zwrotu z dołączoną obszerną metodologią.

3. Przegląd, weryfikacja oraz udostępnianie dokumentów zawierających kluczowe informacje

Na twórcach PRIIP (w myśl art. 10 ust. 1 rozp. 1286/2014 oraz art. 15 rozp. del. 2017/653) spoczywa obowiązek regularnego przeglądu informacji zawartych w omawianych dokumentach oraz dokonywania w nich zmian, w sytuacjach:

- zawsze gdy następują zmiany mające „znaczący wpływ” na informacje znajdujące się w dokumencie zawierającym kluczowe informacje, oraz
- co najmniej raz na dwanaście miesięcy, począwszy od daty pierwszej publikacji dokumentu zawierającego kluczowe informacje.

Przegląd może być podyktowany takimi przesłankami jak: potrzeba uzyskania zgodności informacji z ogólnymi wymogami w zakresie formy i treści, zmiana miar ryzyka rynkowego lub ryzyka kredytowego, czy zmiana średniej wartości zwrotu dla umiarkowanego scenariusza dotyczącego wyników PRIIP. Każdorazowa zmiana musi być niezwłocznie udostępniona w sposób przewidziany dla tego typu dokumentów, w tym powinna być zamieszczona na stronie internetowej.

Omawiane regulacje obejmują w sposób ogólny również mechanizmy udostępniania dokumentów zawierających kluczowe informacje. Zarówno „osoby doradzające” jak i „sprzedające²⁶” powinny dostarczyć dokument nieodpłatnie, w formie

²⁶ Zgodnie z art. 4 pkt 5 rozporządzenia UE nr 1286/2014 „osoba sprzedająca PRIIP” – oznacza osobę oferującą lub zawierającą umowę dotyczącą PRIIP z inwestorem indywidualnym.

papierowej – co powinno być opcją domyślną gdy PRIIP jest oferowany osobiście, chyba że inwestor indywidualny zażyczy sobie inaczej. Dopuszczalne są również inne postaci, jak: trwałe nośniki informacji inny niż papier lub za pośrednictwem strony internetowej w przypadku gdy spełnione są warunki określone w art. 14 ust. 3–6 rozp. 1286/2014.

Dostarczenie powinno się odbyć, jak to ujęto, „wystarczająco wcześnie”, aby zapewnić inwestorom indywidualnym „nałóżycie dużo czasu na zapoznanie się z treścią tego dokumentu, zanim zostaną oni związani jakąkolwiek umową lub ofertą dotyczącą danego PRIIP. Nie ma tutaj znaczenia fakt, czy danemu inwestorowi przysługuje czas na odstąpienie od umowy. Ocena niezbędnego czasu dokonywana jest dla każdego inwestora indywidualnego przez osoby doradzające i sprzedające na podstawie kryteriów: jego wiedzy i doświadczenia, złożoności PRIIP czy chęci pilnego zawarcia proponowanej umowy lub oferty przez inwestora, gdy wynika to z jego inicjatywy (art. 17 rozp. del. 2017/653).

4. Uprawnienia nadzorcze – wzmianka

Obok zawartości dokumentów, obowiązków ich udostępniania, przeglądu i weryfikacji, nowe regulacje wprowadziły wiele kompetencji w tym zakresie przyznanych organom nadzoru na poziomie unijnym, jak i w poszczególnych państwach członkowskich. Na poziomie Unii Europejskiej działania kontrolne i nadzorcze dotyczące realizacji obowiązków przewidzianych rozp. 1286/2014 wykonuje Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych – EUNUiPPE (EIOPA – ang. *European Insurance and Occupational Pensions Authority*)²⁷. Z założenia to „właściwe władze”, czyli najczęściej organy nadzoru państw członkowskich, mają podejmować aktywność w interesującym nas obszarze, natomiast uprawnienia nadzorcze europejskiego należy potraktować w tym kontekście jako „uzupełniające” względem tych pierwszych. Poza aspektami funkcjonalnymi wynikającymi z potrzeby koordynacji działań w całej przestrzeni UE, to przesunięcie akcentów na władze krajowe wynika z ogólnych zasad pomocniczości oraz proporcjonalności²⁸, które normują wykonywanie kompetencji Unii Europejskiej w dziedzinach nienależących do wyłącznych kompetencji.

W przypadku Polski jako „właściwy organ” odpowiedzialny za nadzorowanie przestrzegania obowiązków przewidzianych omawianym rozporządzeniem poprzez

²⁷ Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych został powołany rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1094/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (zmiany decyzji nr 716/2009/WE i uchyleneia decyzji Komisji 2009/79/WE, Dz. Urz. UE L 331 z 15.12.2010, s. 48.

²⁸ Art. 5 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), Dz. Urz. C 326 z 26.10.2012, s. 1 i Protokół (nr 2) w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności.

nowelizację²⁹ ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym³⁰ została wskazana Komisja Nadzoru Finansowego (KNF).

W świetle omawianych regulacji rozp. 1286/2014 kompetencje nadzorcze można rozłożyć na kilka obszarów, jak:

- 1) monitorowanie rynku produktów PRIIP (EUNUiPPE i nadzór krajowy);
- 2) prowadzenie interwencji produktowej (EUNUiPPE i nadzór krajowy);
- 3) koordynacji działań (EUNUiPPE);
- 4) nakładanie kar administracyjnych (nadzór krajowy).

Szczegółowe kompetencje nadzorcze w tym zakresie uregulowane są w przytoczonym rozporządzeniu UE 1286/2014, które, co wynika ze specyfiki tego typu aktu normatywnego UE określonego w art. 288 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)³¹, ma zasięg ogólny, wiąże w całości i jest stosowane bezpośrednio we wszystkich państwach członkowskich, wywołując skutki prawne wobec osób trzecich, w tym instytucji finansowych i konsumentów. W konsekwencji konieczne zabiegi legislacyjne na poziomie krajowym zostały zredukowane do minimum, tzn. kluczowych kwestii: wskazania Komisji Nadzoru Finansowego jako „właściwego organu”, czyli organu odpowiedzialnego za nadzorowanie przestrzegania obowiązków przewidzianych w rozp. 1286/2014, ewentualnego nałożenia na instytucje obowiązku uprzedniego przekazania „właściwemu organowi” dokumentu zawierającego kluczowe informacje, o czym mowa w art. 5 ust. 2 rozp. 1286/2014 oraz ewentualnego określenia katalogu kar administracyjnych nakładanych za nieprzestrzeganie przepisów rozporządzenia, co było podyktowane postanowieniem z art. 22 ust.1 akp. 2 rozp. 1286/2014, zakładającym dowolność dla państwa członkowskie w decydowaniu o wprowadzeniu sankcji administracyjnych za naruszenia.

Wprowadzanie do obrotu, dystrybuowanie lub sprzedawanie powiązane jest z dodatkowym obowiązkiem uprzedniego przekazania KNF dokumentu zawierającego kluczowe informacje, w odniesieniu do PRIIP wprowadzanych do obrotu w Polsce. Co warte odnotowania, w wyniku licznych uwag przedstawianych na etapie konsultacji projektu³² ustawy wprowadzającej omawiane obowiązki, ustawodawca wprowadził wymogi dotyczące terminów wprowadzenia i aktualizacji omawianych dokumentów (KID), dodając do art. 366 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej³³ – ust. 5, w którego brzmieniu „zakład ubezpieczeń wykonujący

²⁹ Ustawa z dnia 29 września 2017 r. o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, Dz. Urz. 2017, poz. 2102.

³⁰ Ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym, t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 621, 650, 685, 1075, 2215, 2243, dalej: u.n.r.f.

³¹ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), Dz. Urz. C 326 z 26.10.2012, s. 47.

³² Zob. uwagi do projektu m.in. Polskiej Izby Ubezpieczeń czy Izby Zarządzających Funduszami i Aktywami. Szczegółowy przebieg uzgodnień znajduje się na stronie Rządowego Centrum Legislacji: <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12294962/katalog/12413864#12413864> (dostęp: 11.01.2019).

³³ Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 999, 1000, 1669, 2215, 2243, zwana dalej: u.d.u.r.

działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przekazuje Komisji dokument zawierający kluczowe informacje” w terminach:

- co najmniej 30 dni przed rozpoczęciem proponowania tego dokumentu;
- co najmniej 14 dni przed rozpoczęciem jego proponowania w przypadku jego aktualizacji.

5. Ocena funkcjonowania obowiązków informacyjnych

Funkcjonujące od 1 stycznia 2018 r. regulacje dotyczące obowiązków informacyjnych w zakresie produktów ubezpieczeniowych z funduszem kapitałowym (PRIIP) wprowadzone rozporządzeniem (UE) nr 1286/2014 w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje oraz w aktach powiązanych, otwiera zupełnie nowe możliwości w zakresie ochrony konsumentów usług finansowych oraz stanowi interesujące pole do obserwacji zachowań rynkowych. Pomimo zgłaszanych licznych uwag, m.in. na etapie prac legislacyjnych, instytucje świadczące usługi objęte zakresem obowiązywania omawianych regulacji, płynnie zareagowały na nowe wymogi wprowadzając je do swojej polityki produktowej. Na efektywność tego procesu znaczący wpływ miał, obok wdrożonych wewnętrznych procedur, przede wszystkim fakt, że instytucje te dysponowały odpowiednim czasem na dostosowanie się do nowych wymogów (wynikające m.in. z wydłużonego terminu wejścia w życie rozporządzenia (UE) nr 1286/2014) oraz bardzo precyzyjnym zestawem kryteriów zawartym w omówionych regulacyjnych standardach technicznych.

Poddano analizie dokumenty przygotowywane przez zakłady ubezpieczeń zaliczane do grupy największych instytucji oferujących produkty ubezpieczeniowe z funduszem kapitałowym³⁴, klasyfikowanych do grupy 3 działu I ubezpieczeń³⁵ zgodnie z załącznikiem do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. We wszystkich analizowanych przypadkach prezentowane dokumenty zawierają wymagane omawianymi regulacjami części, elementy składowe, w tym diagramy ilustrujące skalę ryzyka, scenariusze dotyczące wyników, analizy kosztów oraz używane są wymagane przepisami sformułowania. Pewnym praktycznym problemem może być postulowane w regulacyjnych standardach technicznych „unikanie żargonu finansowego”, co nie do końca jest możliwe do urzeczywistnienia ze względu na specyfikę używanych opisów i potrzebę stosowania precyzyjnych określeń w ograniczonych do 3 stron ramach KID-ów. We wszystkich przypadkach zakłady ubezpieczeń posługują się jednym dokumentem dla danego produktu, natomiast w formie

³⁴ Przeanalizowano oferty 5 zakładów ubezpieczeń w Polsce kluczowych ze względu na wielkość i udział w rynku w segmencie grupy 3 działu I ubezpieczeń, wg stanu na wrzesień 2018 r.: PZU ŻYCIE SA (37,77%), AVIVA TUnŻ S.A. (8,41%), OPEN LIFE TU ŻYCIE S.A. (7,56%), NATIONALE-NEDERLANDEN TUnŻ S.A. (6,88%), TU na ŻYCIE EUROPA S.A. (4,51%), które łącznie obejmują 65,13% udziału w rynku. Zob. Raport o stanie sektora ubezpieczeń po III kwartałach 2018 r., s. 7.

³⁵ Stanowią ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, a także ubezpieczenia na życie, w których świadczenie zakładu ubezpieczeń jest ustalone według określonych indeksów lub innych wartości bazowych, dalej zwane ubezpieczenia na życie związane z UFK.

załączników prezentowane są informacje na temat poszczególnych funduszy UFK powiązanych z tym produktem, które mogą różnić się od siebie poszczególnymi elementami, w tym m.in. stopniem ryzyka czy instrumentem bazowym.

Nie stwierdzono w dostępnej na stronach internetowych zakładów ubezpieczeń ofercie przypadków niedostosowania KID do obowiązujących w tym zakresie wymogów. Co istotne, emitenci PRIIP w Polsce, czyli w praktyce zakłady ubezpieczeń na życie, dokonują w sposób ciągły aktualizacji KID, publikując na własnych stronach internetowych aktualne dokumenty, jak i w niektórych wypadkach archiwalne (np. PZU na Życie SA).

Zakres zastosowania obowiązków z rozporządzenia PRIIP w praktyce działalności zakładów ubezpieczeń obejmuje najczęściej następujące rodzaje umów:

- umowa terminowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym;
- umowa indywidualnego ubezpieczenia na życie związanego z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, w ramach której może być prowadzone indywidualne konto emerytalne (IKE) lub/i indywidualne konto zabezpieczenia emerytalnego (IKZE);
- umowa dodatkowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym;
- umowa grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym.

Komisja Nadzoru Finansowego prowadzi stały monitoring gromadząc i przetwarzając otrzymywane od zakładów ubezpieczeń dokumenty przed rozpoczęciem proponowania lub w wyniku ich aktualizacji. Na podstawie dostępnych oficjalnie informacji, według stanu na dzień 12 marca 2019 r., Komisja Nadzoru Finansowego prowadząc zadania nadzorcze przewidziane w omawianych regulacjach, nie skorzystała w tym okresie z władczych kompetencji do interwencji produktowej kończących się wydaniem decyzji administracyjnej, a w szczególności nie skorzystała z możliwości zastosowania zakazu wprowadzania PRIIP lub nakazu zawieszenia wprowadzania ich na rynek, czy też z możliwości nałożenia kar administracyjnych³⁶.

Co znamienne, jak wynika z ostatnich dostępnych danych zaczerpniętych z Raportu o stanie sektora ubezpieczeń po III kwartałach 2018 r., opublikowanego przez UKNF 21 stycznia 2019 r.³⁷, spośród grup ubezpieczeń działu I największy spadek składki przypisanej brutto miał miejsce właśnie w grupie 3, czyli w interesujących nas ubezpieczeniach na życie związanych z UFK, i wyniósł 2,29 mld zł, tj. o 27,23%, z poziomu 8,43 mld zł do poziomu 6,13 mld zł. Gdyby zestawić te dane z poprzednim okresem, czyli na koniec III kwartałów 2017 roku³⁸, okazuje się, że w struktu-

³⁶ Według stanu na 26 lutego 2019 r.

³⁷ Raport o stanie sektora ubezpieczeń po III kwartałach 2018 r., Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, 21 stycznia 2019 r., Warszawa, s. 6, https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Raport_sektor_ubezpieczen_IIIQ%202018_64624.pdf (dostęp: 02.03.2019).

³⁸ Raport o stanie sektora ubezpieczeń po III kwartałach 2017 r., Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, 18 stycznia 2018 r., Warszawa, s. 7, https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Sektor_ubezpieczen_III_kw_2017.pdf (dostęp: 02.03.2019).

rze składki przypisanej brutto w stosunku do poprzedniego okresu odnotowano wówczas wzrost udziału ubezpieczeń na życie związanych z UFK o 3,13 pkt. proc. przy spadku udziału pozostałych grup ubezpieczeniowych. Porównanie tych dwóch analogicznych okresów sugeruje drastyczny spadek wpływów ubezpieczycieli z działalności właśnie w grupie 3 działu I ubezpieczeń, któremu nie towarzyszyły tak gwałtowne zmiany w pozostałych grupach ubezpieczeń, jednakże w tym samym okresie w stosunku do III kwartałów 2017 r. w tej samej grupie ubezpieczeń na życie związanych z UFK odnotowano poprawę wyniku technicznego o 0,08 mld zł, tj. 20,84%, (z 0,39 mld zł do 0,47 mld zł)³⁹.

Na tym etapie, a więc po krótkim okresie zastosowania obowiązków informacyjnych PRIIP, nie da się jednoznacznie ocenić skutków regulacji na działalność w interesującym nas obszarze, m.in. ze względu na długi horyzont czasowy inwestycji i specyfikę zawieranych umów opartych na składkach okresowych. Należy jednak pamiętać, że każda zmiana w otoczeniu regulacyjnym, jak np. nowe wymogi informacyjne, generuje pewne koszty dostosowawcze, ponoszone w tym wypadku w sposób ciągły ze względu na potrzebę wewnętrznej ewaluacji i aktualizacji KID, połączonej z obowiązkiem notyfikacji nadzorca (KNF). Zapewne bardziej kompleksowych wniosków dostarczyłaby szczegółowa analiza przeprowadzona na poziomie poszczególnych instytucji, z uwzględnieniem zmian w ich ofercie, która jednak wykracza poza ramy niniejszego opracowania.

Pewnym istotnym zagadnieniem może być w przyszłości ograniczanie palety możliwych do zaoferowania usług finansowych z uwagi na funkcjonowanie omawianych regulacji w obszarze wspólnego rynku UE. Dzieje się tak ze względu na wymogi językowe, gdyż inwestorom indywidualnym nie można przekazywać KID w innym języku niż język urzędowy państwa, w którym ma być oferowana usługa. Sporządzenie KID stanowi dla twórców oferujących PRIIP znaczny koszt ponoszony jeszcze przed skierowaniem oferty na rynek. Należy jednak zaznaczyć, że obowiązek ten może być ograniczony przez krajowy organ nadzoru, który może wyrazić zgodę na używanie innego języka.

Na problem ten trzeba spojrzeć szerzej, bo przez pryzmat wielkości rynków finansowych poszczególnych państw członkowskich UE i potencjalnych zysków ze sprzedaży produktów. Dla wielu instytucji chcących oferować swoje usługi w mniejszych państwach UE koszty wdrożenia obowiązków informacyjnych wynikających z rozporządzenia (UE) nr 1286/2014 oraz aktów towarzyszących mogą być nieopłacalne z perspektywy ograniczonej skali tych rynków i związanych z tym potencjalnych korzyści, co może wywoływać swoiste „wykluczenie finansowe” pewnej grupy konsumentów w niektórych państwach i przeszkodę w funkcjonowaniu wspólnego rynku usług finansowych UE.

Należy również pamiętać, że oferowanie i dystrybucja w Polsce, podobnie jak w innych krajach członkowskich UE, instrumentów klasyfikowanych do kategorii PRIIP, emitowanych przez instytucje z państwa trzeciego, czyli mających siedzibę poza te-

³⁹ Raport o stanie sektora ubezpieczeń po III kwartałach 2018 r., s. 21.

rytorium Unii Europejskiej powinno się odbywać na tych samych co powyżej zasadach. Przypomina o tym Urząd Komisji Nadzoru Finansowego w swoim komunikacie⁴⁰ w sprawie obrotu instrumentami typu ETF (*Exchange-traded fund*) w związku z obowiązkami wynikającymi z rozporządzenia (UE) nr 1286/2014. Konsekwentnie brak sporządzenia w języku polskim KID wyklucza możliwości dystrybucji, a także świadczenia usługi doradztwa dotyczących m.in. tych dosyć popularnych w ostatnim czasie instrumentów finansowych jakimi są przykładowo ETF-y. W świetle przedstawionych powyżej obowiązków dotyczących publikacji i prezentowania konsumentom omawianych dokumentów, zakaz dokonywania transakcji kupna-sprzedaży instrumentów nie posiadających KID w języku polskim, obowiązuje bez względu na miejsce lub sposób zawarcia transakcji i rozciąga się na transakcje dokonywane za pomocą systemów teleinformatycznych instytucji emitujących. Co ciekawe, na co zwraca uwagę polski nadzorca, rozporządzenie 1286/2014 nie różni PRIIP nabytych przez inwestora indywidualnego z własnej inicjatywy albo w inny sposób, dlatego nie ma prawnych podstaw do wyłączenia obowiązków dostarczenia klientowi KID nawet w sytuacjach gdy świadczenie usług doradztwa lub sprzedaży odbywa się wyłącznie z inicjatywy klienta. Nie można jednak zapominać, że w praktyce tego typu klauzule były sposobem na omijanie różnych obowiązków informacyjnych zawartych w regulacjach dotyczących świadczenia usług finansowych na terenie UE.

Aktualnym i niezwykle istotnym problemem jest pierwotnie planowane rozszerzenie zakresu zastosowania omawianych regulacji o produkty klasyfikowane w nomenklaturze UE jako UCITS, czyli w przypadku polskiego rynku: FIO (funduszy inwestycyjnych otwartych) oraz SFIO (specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych). Obecnie produkty te objęte są już informacją w ramach KIID (*Key Investor Information Document*) wynikających z dyrektywy UCITS IV obowiązującej od 31 stycznia 2013 r. Europejskie Urzędy Nadzoru (ESA) w stanowisku przedstawionym Komisji Europejskiej w październiku 2018 r.⁴¹ obok sygnalizowanego zwiększenia kosztów działalności wskazują na potencjalne możliwości duplikowania się wielu informacji w procesie informowania konsumentów UCITS, na podstawie tych obydwu dokumentów, co w praktyce może zniechęcić inwestorów do korzystania z nich, zamiast ułatwiać podejmowanie świadomych decyzji inwestycyjnych. Ze względu na zróżnicowanie używanych metodologii dokumenty te mogą dostarczać niespójnych informacji prowadząc do odmiennych wniosków.

Europejskie Urzędy Nadzoru zainicjowały proces przeglądu regulacyjnych standardów technicznych (rozp. del. 2017/653), który ma zakończyć się propozycją ich zmian. Jednocześnie przeprowadzono konsultacje w sprawie proponowanych

⁴⁰ Komunikat Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 2 października 2018 r. w sprawie obrotu instrumentami typu ETF w związku z obowiązkami wynikającymi z Rozporządzenia PRIIP. https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Komunikat_dot_KID_PRIIP_63200.pdf (dostęp: 09.03.2019).

⁴¹ ESA: *ESA response to Commission request to develop guidance on facilitating the production and distribution of information on investment funds as of 1 January 2020*, <https://esas-joint-committee.europa.eu/Publications/Letters/JC%202018%2055%20Joint%20letter%20to%20EC%20on%20PRIIPs.pdf> (dostęp: 12.03.2019).

zmian w dokumencie dotyczącym kluczowych informacji dla PRIIP, które zaprezentowały wiele wątpliwości i krytycznych uwag instytucji finansowych i pośredników⁴². W opublikowanym w lutym 2019 r.⁴³ raporcie, będącym efektem procesów konsultacji, ESA zaproponowały zmiany w takich obszarach, jak m.in.: prezentacje scenariuszy, które mają uwzględniać informacje o dotychczasowych wynikach, w zakresie stosowanej metodologii, struktury kosztów, a ponadto dokumenty informacyjne (KID) powinny w przyszłości uwzględniać zróżnicowanie poszczególnych typów PRIIP. Przygotowanie zmian w regulacyjnych standardach technicznych może być równie czasochłonne, jak w za pierwszym razem, dlatego zaproponowano dłuższy horyzont czasowy przeglądu PRIIP, który ma zakończyć się do 31 grudnia 2019 r., i jednocześnie przedłużenie wyłączenia dla funduszy UCITS i odpowiednich funduszy innych niż UCITS do 31 grudnia 2021 r.

Podsumowanie

Diagnoza leżąca u podstaw procesu regulacyjnego, którego efektem jest omówione rozp. 1286/2014 oraz akty towarzyszące, wskazywała na zbyt dużą rozbieżność w zakresie polityki informowania konsumentów usług objętych tą regulacją. Stwierdzono nie tylko zróżnicowany poziom ochrony konsumentów, ale również negatywny wpływ dotychczasowych zasad na konkurencyjność warunków funkcjonowania instytucji rynku finansowego prowadzący w wielu przypadkach do swoistego arbitrażu regulacyjnego. Przede wszystkim brak jednolitych wymogów informacyjnych w obszarze ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych skutecznie ograniczał możliwości postrzegania ich istoty przez konsumentów oraz łatwego porównywania tego typu usług dostępnych na rynku, a w szczególności ich rzeczywistych kosztów związanych z horyzontem czasowym. Jak zaobserwowano w Polsce, niejednokrotnie procesom oferowania tego typu produktów towarzyszyły naruszenia polegające na pomijaniu ich istoty i charakteru, czemu często sprzyjał stosunkowo niski poziom wiedzy konsumenckiej. Z drugiej strony brak jednolitych standardów regulacyjnych dotyczących konstruowania produktów inwestycyjnych skutkowało zupełną dowolnością w kształtowaniu polityki informacyjnej przez instytucje finansowe. Co istotne, brak tego typu obiektywnych odniesień oraz władczych uprawnień nadzorczych i regulacyjnych w przypadku Polski ograniczał możliwości kształtowania efektywnej polityki ochrony konsumentów przez predestynowane do tej roli organy państwa, jak UOKiK i KNF.

Osiągnięto podstawowy efekt w postaci ujednoczenia obowiązków informacyjnych w zakresie detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpiecze-

⁴² ESA: *ESAs consult on proposed changes to the key information document for PRIIPs*, 08/11/2018, <https://esas-joint-committee.europa.eu/Pages/News/ESAs-consult-on-proposed-changes-to-the-key-information-document-for-PRIIPs.aspx> (dostęp: 12.03.2019).

⁴³ ESA: *Final Report following joint consultation paper concerning amendments to the PRIIPs KID*, 8 February 2019, https://eiopa.europa.eu/Publications/Reports/2019-02-08%20Final_Report_PRIIPs_KID_targeted_amendments%20%28JC%202019%206.2%29.pdf (dostęp: 12.03.2019).

niowych produktów inwestycyjnych (PRIIP) zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim. Dokonał się proces standaryzacji formy, treści i wyglądu, a przede wszystkim zawartości samych dokumentów nastawionych na transparentność i językową przystępność dostosowaną do percepcji przeciętnego konsumenta. Przykładowo posłużenie się ilustracyjnym i numerycznym sposobem prezentacji poziomu ryzyka związanego z produktem (załącznik II), podobnym do funkcjonujących m.in. na rynku sprzętu gospodarstwa domowego sposobów prezentacji najważniejszych dla konsumentów współczynników, pozwala w niezwykle łatwy sposób porównać kluczowe parametry produktów dostępnych na rynku, nawet z pozycji konsumenta, który nie ma jakiegokolwiek wiedzy i doświadczenia w tym obszarze. Oczywiście o klasyfikacji do właściwej kategorii od 1 do 7 w tym wypadku decyduje cały zestaw kryteriów i metodologia ich stosowania określona w regulacyjnych standardach technicznych. W tym kontekście obok obowiązków w zakresie prezentacji i udostępniania konsumentom dokumentów zawierających kluczowe informacje, nie mniej ważne są zasady dotyczące ich okresowego przeglądu i weryfikacji po to, aby zagwarantować ich aktualność i zbieżność z wymogami. Efektywność oddziaływania nowych regulacji na procesy sprzedaży produktów ma zagwarantować instytucjonalny komponent nadzoru na poziomie poszczególnych państw, jak i UE, odpowiedzialny za monitoring czy interwencję produktową, zapewniający właściwy poziom wdrożenia i respektowania omawianych obowiązków informacyjnych. Na szczególną uwagę w tym kontekście zasługują bardzo rozbudowane regulacyjne standardy techniczne zawarte w omówionych rozporządzeniach delegowanych Komisji (UE). Ich podstawowym skutkiem jest ograniczenie ryzyka dowolności w interpretacji wielu pojęć używanych w rozp. 1286/2014, zarówno ze strony instytucji finansowych, jak i organów nadzoru finansowego. Długotrwały proces ich opracowywania, w tym odrzucenie pierwotnej ich wersji przez Parlament Europejski, wskazuje, że osiągnięto pewien poziom opracowanych narzędzi oraz mechanizmów ich wdrażania i nadzoru. Nie uniknięto przy tym pewnych błędów czy zbyt daleko idących założeń, np. względem funduszy UCITS, dlatego wdrożono toczący się przegląd regulacji mający zaowocować w najbliższym czasie propozycjami zmian.

Bibliografia

Artykuły, publikacje zwarte, dokumenty i raporty

Bank for International Settlements: *Central bank governance and financial stability. A report by a Study Group*, Basel May 2011, <http://www.bis.org/publ/othp14.pdf> (dostęp: 23.12.2018).

Becker T., Yoo Ch.-J., *Product intervention: New tasks for securities supervision*, BaFin Journal, Expert articles, 2 October 2015, https://www.bafin.de/SharedDocs/Veroeffentlichungen/EN/Fachartikel/2015/fa_bj_1509_produkntintervention_en.html (dostęp: 27.12.2018).

Najwyższa Izba Kontroli: *Informacja o wynikach kontroli. Funkcjonowanie systemu ochrony praw klientów podmiotów rynku finansowego*, Informacja o wynikach kontroli, Warszawa 2014, <https://www.nik.gov.pl/plik/id,6423,vp,8193.pdf> (dostęp: 27.12.2018).

ESA: *ESA response to Commission request to develop guidance on facilitating the production and distribution of information on investment funds as of 1 January 2020*, <https://esas-joint-committee.europa.eu/Publications/Letters/JC%202018%2055%20Joint%20letter%20to%20EC%20on%20PRIIPs.pdf> (dostęp: 12.03.2019).

ESA: *ESAs consult on proposed changes to the key information document for PRIIPs*, 08/11/2018, <https://esas-joint-committee.europa.eu/Pages/News/ESAs-consult-on-proposed-changes-to-the-key-information-document-for-PRIIPs-.aspx> (dostęp: 12.03.2019).

ESA: *Final Report following joint consultation paper concerning amendments to the PRIIPs KID*, 8 February 2019, https://eiopa.europa.eu/Publications/Reports/2019-02-08%20Final_Report_PRIIPs_KID_targeted_amendments%20%28JC%202019%206.2%29.pdf (dostęp: 12.03.2019).

Ewing R. R. J. D., *MiFID II product governance and PRIIPs in the flow transaction space*, „Capital Markets Law Journal”, vol. 13 (2), April 2018.

FCA: *PRIIPs disclosure: Key Information Documents*, 04/12/2018, <https://www.fca.org.uk/firms/priips-disclosure-key-information-documents> (dostęp: 02.01.2019).

FCA: *Insurance Distribution Directive*, 29/11/2018, <https://www.fca.org.uk/firms/insurance-distribution-directive> (dostęp: 02.01.2019).

FCA: *IDD: delivering clear, fair outcomes for consumers from the insurance sector* 04/12/2018 <https://www.fca.org.uk/firms/insurance-distribution-directive/idd-delivering-clear-fair-outcomes-consumers-insurance-sector> (dostęp: 02.01.2019).

Heffernan S., *UK financial reform post crisis: is more regulation is answer?* [w:] *The Financial Crisis and the Regulation of Finance* (red. C. J. Green, E. J. Pentecost, T. G. Weyman-Joness), Edward Elgar Publishing 2011.

HM Treasury: *A new approach to financial regulation: blueprint for the reform*, June 2011, <https://www.gov.uk/government/consultations/a-new-approach-to-financial-regulation-the-blueprint-for-reform> (dostęp: 21.12.2018).

Jaffer S., Knaud S., Morris N., *Failures of Regulation and Governance*, [w:] *Capital Failure. Rebuilding Trust in Financial Services*, Oxford University Press 2014.

Lemkowska M., *Jednolity rynek ubezpieczeniowy Wspólnoty Europejskiej. Podstawowe swobody*, Toruń 2005.

Łańcucki J., *Interwencja produktowa jako instrument ochrony konsumentów w sektorze ubezpieczeń*, [w:] *Ubezpieczenia we współczesnym świecie. Problemy i tendencje*, pod red. I. Kwieciń, Wrocław 2017.

Monkiewicz J., Monkiewicz M., *Tendencje rozwoju ochrony konsumentów na rynku ubezpieczeniowym. Nowe koncepcje i rozwiązania*, Rozprawy Ubezpieczeniowe, zeszyt 18 (1/2015).

Monkiewicz J., Monkiewicz M., *W poszukiwaniu nowego paradygmatu ochrony konsumentów na rynkach finansowych*, [w:] *Ochrona konsumenta na polskim i międzynarodowym rynku finansowym*, Warszawa 2019.

Mrozowska-Bartkiewicz B., *Jakie zmiany dla polskiego rynku ubezpieczeń przyniesie Dyrektywa w sprawie dystrybucji ubezpieczeń?*, „Wiadomości Ubezpieczeniowe” 2/2016.

Szaraniec M., *Nadzór nad rynkiem ubezpieczeń gospodarczych*, Kraków 2004.

UE: *Wspólny przewodnik praktyczny Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji przeznaczony dla osób redagujących akty prawne Unii Europejskiej*, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg 2015.

Akty prawne

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS IV), Dz. Urz. UE L 302 z 17.11.2009.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2009.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi i zmiany dyrektyw 2003/41/WE i 2009/65/WE oraz rozporządzeń (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 1095/2010, Dz. Urz. UE L 174 z 1.7.2011.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE, Dz. Urz. UE L 173 z 12.6.2014.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń, Dz. Urz. UE L 26 z 2.2.2016.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1094/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (zmiany decyzji nr 716/2009/WE i uchylenia decyzji Komisji 2009/79/WE, Dz. Urz. UE L 331 z 15.12.2010.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 600/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniające rozporządzenie (EU) nr 648/2012, Dz. Urz. UE L 173 z 12.6.2014.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP), Dz. Urz. UE L 352, z 9.12.2014, s. 1, ze zm.

Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2016/1904 z dnia 14 lipca 2016 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 w odniesieniu do interwencji produktowej, Dz. Urz. UE L 295 z 29.10.2016.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2340 z dnia 14 grudnia 2016 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1286/2014 w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych w odniesieniu do daty rozpoczęcia jego stosowania, Dz. Urz. UE L 354 z 23.12.2016.

Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/653 z dnia 8 marca 2017 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego

inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP) przez ustanowienie regulacyjnych standardów technicznych w zakresie prezentacji, treści, przeglądu i zmiany dokumentów zawierających kluczowe informacje oraz warunków spełnienia wymogu przekazania takich dokumentów Dz.U. UE L 100 z 12.04.2017.

Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), Dz. Urz. C 326 z 26.10.2012.

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), Dz. Urz. C 326 z 26.10.2012.

Ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym, t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 621, 650, 685, 1075, 2215, 2243.

Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 999, 1000, 1669, 2215, 2243.

Ustawa z dnia 29 września 2017 r. o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, Dz. Urz. 2017, poz. 2102.

Załącznik I

Wzór dokumentu zawierającego kluczowe informacje

Dokument zawierający kluczowe informacje	
Cel	
<p>Poniższy dokument zawiera kluczowe informacje o danym produkcie inwestycyjnym. Nie jest to materiał marketingowy. Udzielenie tych informacji jest wymagane prawem, aby pomóc w zrozumieniu charakteru tego produktu inwestycyjnego oraz ryzyka kosztów, potencjalnych zysków i strat z nim związanych, a także pomóc w porównywaniu go z innymi produktami.</p>	
Produkt	
<p>[nazwa produktu] [nazwa twórcy PRIIP] [jeżeli dotyczy: kod ISIN lub niepowtarzalny identyfikator produktu] [strona internetowa twórcy PRIIP]. Aby uzyskać więcej informacji, należy zadzwonić pod nr tel. [nr telefonu] [właściwy organ twórcy PRIIP w związku z dokumentem zawierającym kluczowe informacje] [data sporządzenia dokumentu zawierającego kluczowe informacje]</p>	
<p>[ostrzeżenie (w stosownych przypadkach): Masz zamiar kupić produkt, który nie jest prosty i który może być trudny w zrozumieniu]</p>	
Co to za produkt	
<p>Rodzaj Cele Docelowy inwestor indywidualny [Świadczenia ubezpieczeniowe i koszty]</p>	
Jakie są ryzyka i możliwe korzyści?	
Wskaźnik ryzyka	<p>Opis profilu ryzyka i zysku Ogólny wskaźnik ryzyka Wzór ogólnego wskaźnika i opisowe wyjaśnienia zgodnie z załącznikiem III, w tym informacje na temat możliwej maksymalnej straty: czy mogą stracić cały zainwestowany kapitał? Czy ponoszę ryzyko związane z dodatkowymi obciążeniami lub zobowiązaniami finansowymi? Czy istnieje ochrona kapitału przed ryzykiem rynkowym?</p>
Scenariusze dotyczące wyników	<p>Wzory scenariuszy dotyczących wyników i opisowe wyjaśnienia zgodnie z załącznikiem V, w tym – w stosownych przypadkach – informacje na temat warunków zwrotu dla inwestorów indywidualnych lub wbudowanych ograniczeń wyników oraz oświadczenie wskazujące, że przepisy podatkowe macierzystego państwa członkowskiego inwestora indywidualnego mogą wpływać na kwotę faktycznie przypadającą do wypłaty.</p>

Co się stanie, jeśli [nazwa twórcy PRIIP] nie ma możliwości wypłaty?

Informacje dotyczące tego, czy istnieje system gwarancji, oraz nazwa gwaranta lub operatora systemu rekompensat dla inwestorów, a także ryzyka objęte i nieobjęte tym systemem

Jakie są koszty

Koszty w czasie Wzór i opisowe wyjaśnienia zgodnie z załącznikiem VII.

Struktura kosztów Wzór i opisowe wyjaśnienia zgodnie z załącznikiem VII. Opisowe wyjaśnienia dotyczące informacji, które należy zawrzeć w odniesieniu do innych kosztów dystrybucji.

Ile czasu powinien mieć produkt i czy mogę wcześniej wypłacić pieniądze

Zalecany [minimalny wymagany]okres utrzymywania: [x]

Informacje dotyczące tego, czy można wyjść z inwestycji przed upływem terminu zapadalności, warunki takiego wyjścia oraz ewentualne mające zastosowanie opłaty i kary. Informacje o konsekwencjach spieniężenia produktu przed zakończeniem okresu inwestycji lub przed końcem zalecanego okresu utrzymywania.

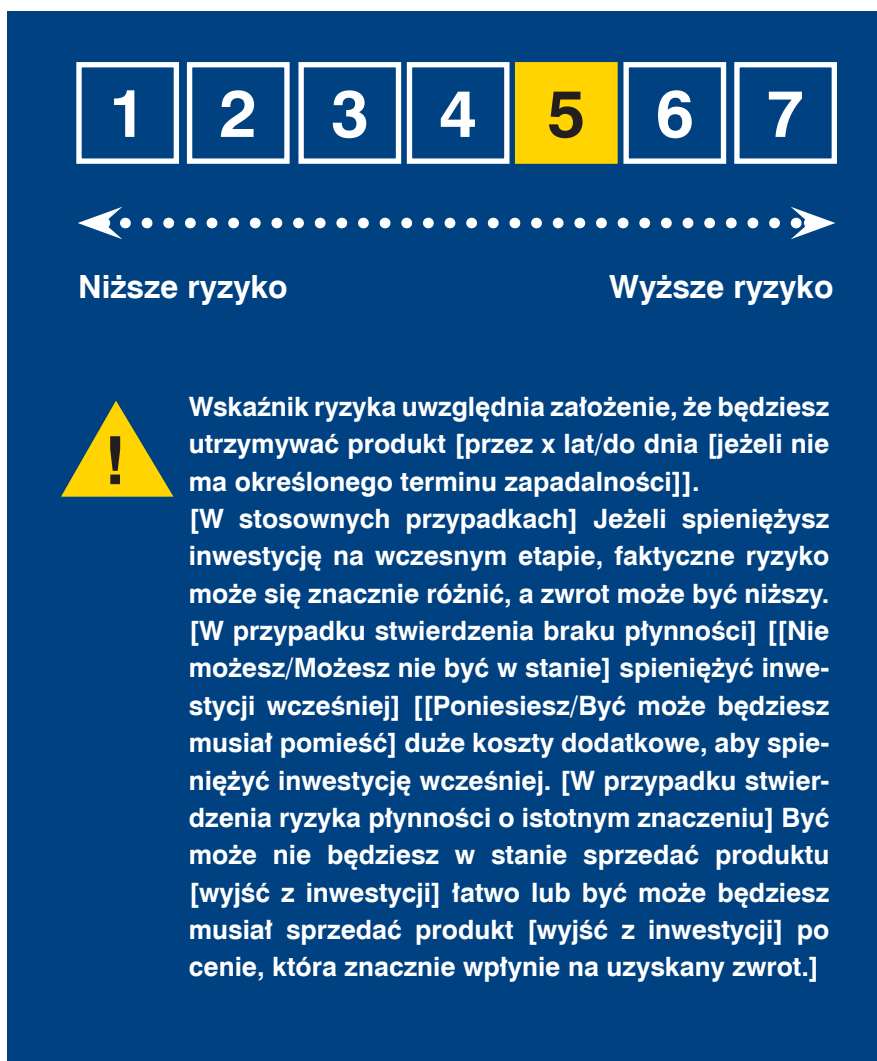
Jak mogę złożyć skargę?

Inne istotne informacje

Źródło: Załącznik I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2017/653.

Załącznik II

Format do prezentacji ogólnego wskaźnika ryzyka w dokumencie zawierającym kluczowe informacje

Źródło: Załącznik III do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2017/653.